

ՊԱՐԾԵՆԱԼ ՄԻԱՅՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԽԱՉՈՎ

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի անդրանիկ քարոզը խօսուած օծման արարողութեան, Հինգշաբթի 4 Նոյեմբեր, 1999, Էջմիածնի Մայր Տաճարին մէջ:

*«Այլ ինձ էաւ լիցի պարծել, բայց միայն ի խաչն
Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի»:*

(Գղ 6. 14)

Գոհութիւն եւ փառք Զեզ, Տէր, Մայր Տաճարի՝ աղօթքով եւ լոյսով ողող-
նված Աւագ Խորանի վրայ Զո կամքով եւ ընտրութեամբ ժողովրդիս, այսօր՝
Խաչի կիրակիների՝ շարքում սուրբ հայրապետների յիշատակի օրը, հոգեւոր
իմ եղբայրների՝ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Արամ Ա. Կաթողիկոսի, Երուսաղէմի եւ
Կոստանդնուպոլսոյ Հայոց Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարքների եւ Գե-
րաշնորհ Արքեպիսկոպոսների ձեռնադրութեամբ եւ օծմամբ, ահա իշխանու-
թիւնն ստացայ առաջին սպասաւորը լիցելու Առաքելական մեր Մայր Եկեղե-
ցուն՝ որպէս Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս, որպէս Լուսաւորչի Աթոռի 132-րդ
գահակալ: Հովուապետի դժուարին առաքելութիւնը ստանձնեցի Աստծոյ եւ ժո-
ղովրդիս կամքին խոնարհութեամբ, Հայրենիքիս, ժողովրդիս եւ Աստծոյ առաջ
պարտքս ամբողջապէս հատուցելու գիտակցութեամբ: Ծառայութեանս ուխտի
նորոգման այս պահին վերստին գոհութիւն եւ փառք եմ մատուցում Բարձրեա-
լին, «որ զօրացրեց ինձ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսով, որ հաւատարիմ համարեց
ինձ այս սպասաւորութեանը կարգելու» (Ա. Տիմ 1.12): Զո եկեղեցուն եւ Զո ժո-
ղովրդին ծառայելու նորոգ ուխտիս մէջ արիացրու ինձ, Տէ՛ր, եւ ապաւեն
եղի՛ր, տուր շնորհը՝ բարձրացնելու ինձ վստահուած խաչը, կրելու յանուն Զո
խաչի բազմիցս խաչուած, խաչով յաղթանակած հօտիդ առաջնորդութեան
պատասխանատուութիւնը: Գիտեմ ծանրութիւնը Զո խաչի, գիտեմ եւ զօրու-
թիւնը նրա: Եւ «Ինձ քաւ լիցի պարծել, բայց միայն ի խաչն Տեառն մերոյ Յիսուսի
Քրիստոսի»:

Սիրելի հաւատացեալ հայորդիք, ներեկեղեցական եւ ներազգային բազուն
խնդիրներ ունենց՝ ինչպէս պատմական անցեալից ժառանգած, այնպէս եւ
ներկայ անկախ պետականութեան կերտման ճանապարհին: Չեմ երկնջում,
որքան էլ բարդ ու դժուարին եւ խորարմատ եմ կուտակուած այդ խնդիրները
հայրենական մեր կեանքում, քանզի Յարուցեալ Տէրն Է իմ յոյսը եւ հայրերիս
Աստուածն Է իմ ապաւենը, եւ ի սէր Քրիստոսի, գործակից ունեմ առաւել փոր-
ձառու իմ հոգեւոր եղբայրներին, Առաքելական մեր Սուրբ Եկեղեցուն նուիրա-
պետական Աթոռների գահակալներին, թեմակալ ջանադիր առաջնորդներին,
հաւատաւոր ողջ հոգեւոր դասը, որոնց հետ միասնաբար, պիտի յաղթահա-

րենք բոլոր դժուարութիւնները, հարթենք մեր բոլոր խոչընդոտները, վերապրեցնենք մեր եկեղեցին իր մշտական ներկայութեամբ մեր ժողովրդի կեանքում, որպէսզի այն, կարող իրացնելու դարաշրջանի ոգին եւ զարգացման օրինաչափութիւնները, ընթանայ ժամանակին համաքայլ, իր ներգործութեամբ ժամանակը պայմանաւորող:

Արդարեւ, չեմ երկնջում, քանզի Հայ եկեղեցին այլեւ միայնակ չէ իր ժողովրդի առաջնորդութեան պատասխանատուութեան մէջ, ինչպէս եղել է դարեր շարունակ: Այսօր մեզ հետ է հայրենի անկախ մեր պետութիւնը՝ մաքառման եւ ինքնահաստատման ինքնամեայ գոյութեամբ: Թող Աստուած սիրով միաբան պահի ազգը եւ անսասան՝ պետութիւնը հայոց: Ունենք եւ զօրացնելու ենք եկեղեցի եւ պետութիւն համագործակցութիւնը, որը պատմութեամբ է փաստուած. միշտ հայրենաշէն է, միշտ ազգաշահ:

Խաչի մի նոր ճանապարհ անցանք ազգովի վերջին օրերս: Հեղուեց անմեղ արիւնը Հայաստանի Հանրապետութեան պետական անուանի այրերի: Հանգուցեալների լոյս յիշատակին աղօթք մատուցելով՝ քիւր փառք ենք վերառաքում առ Աստուած, որ բազմաչարչար մեր ժողովուրդը խոհեմութեամբ յաղթահարեց փորձութիւնը, շրջանցեց խաչի փրկագնով ձեռք բերուած մեր անկախութեանը, հայրենի մեր պետականութեանը սպառնացող վտանգը: Այսօր ուրախ ենք ողջունելու ներկայութիւնը պետական այրերի՝ գլխաւորութեամբ ՀՀ Նախագահ Ռուպէրթ Զոչարեանի, Հայաստանի նորընտիր Վարչապետ Արամ Սարգսեանի եւ Ազգային Ժողովի նորընտիր Նախագահ Արմէն Խաչատրեանի: Աղօթք առ Աստուած բարձրացնելով վասն արի ժողովրդին եւ պետութեանը Արցախ աշխարհի, սրտի ուրախութեամբ ողջունում ենք ներկայութիւնը Արցախի Հանրապետութեան Նախագահ Արկարի Ղուկասեանի եւ Ազգային Ժողովի Նախագահ Օլեգ Եսայեանի:

Արդարեւ չեմ երկիւղում, որքան էլ մարտահրաւերներ կան մեր առջեւ, չեմ երկիւղում նաեւ այն վստահութեամբ, որ ժողովուրդները երրորդ հազարամեակ են մտնում համընդհանուր փոխհամաձայնութեամբ եւ համագործակցութեան առաջնորդող քաղաքականութեամբ, որպէսզի նոր դարաշրջանում յաղթահարուեն ողբերգութիւններն ու աղէտները, պատերազմներն ու անբուժանութիւնները եւ մշտամնայ լինի խաղաղութիւնը: Գտնեալից եմ, քանզի այսօր մեր ժողովրդի, Հայ եկեղեցու ու Հայաստանի Հանրապետութեան կողքին են քրիստոնէական քոյր եկեղեցիները, ինչպէս նաեւ քարեկամ պետութիւնները: Նախանձախնդրի խաղաղութեան պահպանման, ժողովուրդների բարեկամութեան ամրապնդման առաքելութեան մէջ: Արդարեւ, «Զի՛ր քարի է կամ գի՛ր վայելուչ, գի բնակեն եղբայրք ի միասին» (Սղ 133. 1): Զերմօրէն ողջունում եմ քոյր եկեղեցիների եւ եղբայրական պետութիւնների ներկայացուցիչներին, որ այսօր, երբ Լուսաւորչի գահից բարձրացում է սգոյ քօղը, ներկայ են եւ մասնակից աշխարհասփիւռ մեր ժողովրդի բերկրանքին ու խնդութեանը:

Առաւել աներկիւղ եմ, քանզի զօրակից է մեզ Զրիստոսի յաղթական եկեղեցին, Հայոց նուիրեալ բոլոր 131 հայրապետները, ովքեր իրենց գործերով ու ապրած կեանքով հաւատարմօրէն պահել են «Ժամադրութիւնը Թիսուսի հետ» եւ մեզ աւանդել առաքելակերտ ու լուսաւորչապսակ Հայ եկեղեցին: Քիւր օրհնութիւն նրանց լոյս յիշատակին: Որդիական սիրոյ խոնարհում շիրիմներին

մեր ցախորդ երկու հայրապետների՝ երջանկայիշատակ Վազգեն Ա. Ծինարար Հայրապետի եւ Գարեգին Ա. Ամենայն Հայոց վաստակաշատ Կաթողիկոսի, որոնց հոգեզաւակն եմ ու երախտընկալը: Մեր հայրերի նուիրական ցերկայութիւնը խնկաբոյր այս Խորանի վրայ երիցս առաւել աներկիւղ է դարձնում ինձ եւ վստահութիւն ցերշնչում Առաքելի համարձակութեամբ ասելու. «*Եթէ Աստուած ի մեր կոյս է, ո՛վ իցէ մեզ հակառակ*» (Հո 8. 31): Եթէ Աստուած մեր կողմն է, ո՛վ կարող է մեզ հակառակ լինել: Բոլոր տարակոյսներս եւ երկիւղներս փարատում եմ, քանզի «*Դու ես Տէր, յոյս իմ ի մանկութենէ իմմէ: Դու ես ապաւնէ իմ, եւ առ ի քէն է օգնութիւն իմ յամենայն ժամ*» (Սղ 70. 5-6) եւ կենարար խաչդ է ի՛նձ առաջնորդ:

Քրիստոսի խաչը, սիրելիներ մեր, 2000 տարի կենաց ճանապարհով դէպի Աստուած է առաջնորդում մեր ժողովրդին, իսկ 1700 տարիներ առաջ ամպշող երեւաց հայոց երկնակամարում, երբ Տէրն արժանի գտաւ մեր հողն Իր ոտքի հպումին եւ յայտնուեց Լուսաւորիչ մեծ Հայրապետ, մեր առաջին Կաթողիկոս Սողոմոն Գրիգորին: Այն օրից, ինչպէս մեր մեծ վարդապետ՝ Յովհաննէս Երզնկացին է ասում. «*Ջի որպէս մի է Հայրն մեր եւ զամենայն բարիս յանձն իւր տպաւորեաց, նոյնպէս մի է եւ միակրօն ազգն հայոց, եւ ամենայն գերազանց պարգեւօք մեծարեալ*»:

Արդարեւ, Տիրոջ առաքելների եւ Իր ընտրեալների ոտնահետքերով որդեգրելով խաչի լուսեղէն ճանապարհը՝ բազում պարգեւների արժանացանք՝ ազատութեան, արդարութեան, բարութեան ու ճշմարտութեան շնորհներով փրկութեան առաջնորդուելով, կերտեցինք ինքնութեան մեր դիմագիծը որպէս ազգ եւ որպէս եկեղեցի: Դէպի Աստուած մեր ընթացքի մէջ հայրենեաց մեր սուրբ հողին խաչքար, վանք ու եկեղեցի շնչաւորեցինք, ծաղկող գրչով մատնեան երկնեցինք եւ սերունդներին աւանդեցինք խորհուրդը՝ «մահ իմացեալ»-ի՝ խաչի լուսաբաղձ հաւատը կենսաւորելով որպէս յաղթութիւն, որպէս կեանք իմացեալ:

Աւարտում է 20-րդ դարը, որ հայութեան կենցեղում սկսուեց եղեռնով՝ մեր պատմական Հայրենիքից աշխարհի բոլոր կողմերը սփռելով մեր ժողովրդի զաւակներին՝ այդ հողի տոհմիկ տէրերին: Զաղաքակրթութեան նուաճումներով ւսարուող դարը, սակայն, տակաւին չի արձանագրել հայոց եղեռնը դատապարտող համամարդկային արդարութիւնը:

Գոհութիւն երկնաւորին, այսօր հայութիւնը շտկել է կացնահար մէջքը եւ բազմահիւղ տարածել սաղարթը կենաց իր ծառի՝ դարն ւսարտելով եռագոյնի նոր ծածանումով Հայաստանում եւ Արցախում:

Այո, նորոգ է այսօր յարութեան յոյսին խարսխուած մեր հաւատքը: Համայն քրիստոնեայ աշխարհի հետ մեք եւս, որպէս Քրիստոսի ժողովուրդ ու եկեղեցի, տօնախմբելու ենք Աստուածայայտութեան 2000-ամեան եւ հայոց մեծ դարձի՝ Հայաստանում քրիստոնէութիւնը պետականօրէն ճանաչման 1700-ամեան, որ բացառիկ առիթ է, եզակի հնարաւորութիւն ու ցերշնչման աղբիւր՝ համախմբուելու համազգային նպատակների շուրջ, լինելու նորոգեալ եկեղեցի: «*Ահաւասիկ ժամանակ ընդունելի*»: Խաչի սիրոյ, Խաչի զոհողութեան, Խաչով յաղթութեան խորհրդով հոգեմորոգ ու միաբան՝ պիտի հաստատենք հաւատաւոր մեր կամքն ու աներեր վստահութիւնը՝ կերտելու բար-

գալան, շէն ու բարօր Հայրենիք, ընծիւղելու գալիքին վստահօրէն նայող սե-
րունդ եւ դառնալու բարեկարգ ու բարեշէն եկեղեցի:

Արդ, սիրելի հաւատացեալ ժողովուրդ հայոց, եկէք մեր Հայրերի օրինա-
կով հաճապագօր տեառնագրեմք մեր անձերը, վերադարձնեմք մեր յարկերից
ներս աղօթքը ծնրադիր, որպէսզի յառնի, բարձրանայ մեր հոգիներում Տիրոջ
կենցարար սուրբ Խաչը, որպէսզի Տէրը խաղաղութեան մէջ ապահով պահի հի-
նաւորց երկիրը եւ պետութիւնը Արցախ աշխարհի եւ անվրդով ու խաղաղ`
Հայաստանի նորանկախ Հանրապետութիւնը, եւ սիրով` միաբան մեր
ժողովրդին, որպէսզի օրհնեալ լինի մեր ընթացքը ժողովուրդների բազմըն-
թաց երթի մէջ` դէպի համագործակցութեան, բարօրութեան ու երջանկու-
թեան հանգրուան: Թող Ամենախնամ Աստուած հաստատուն ու անսասան պա-
հի Առաքելական մեր Մայր Եկեղեցին, Հայրապետութիւնն Հայոց ի Մայր
Աթոռ Սուրբ Էջմիածին, թող ծաղկեալ ու բարեշէն պահի Մեծի Տանն Կիլիկիոյ
Կաթողիկոսութիւնը, Երուսաղէմի եւ Կոստանդնուպոլսոյ նուիրապետական
Աթոռները, Հայ Եկեղեցու բոլոր թեմերը: Թող Ամենախնամ Աստուած իր Ամե-
նագօր Աջով մարտակից եւ զօրավիգ լինի մեր ողջ հոգեւոր դասին, Աստծուն,
Հայրենիքին ու սիրեցեալ մեր ժողովրդին ի սփիւռս աշխարհի` իր անսակարկ
սպասաւորութեան մէջ:

Կենարար Զո Խաչի խորհրդով, ով Տէր, նաեւ ինձ զօրացրու եւ արժանի
արա Յոյսի, Սիրոյ, Յարութեան ճանապարհի անձանձիր ճամբորդը լինելու
եկեղեցուդ սպասաւորութեան եւ «փոքր ածու» հօտիդ առաջնորդութեան մէջ,
եւ թող միշտ ինձ հետ լինի իմաստութեան եւ ճշմարտութեան Հոգիդ, որպէսզի
«Ինձ քաւ լիցի պարծել, բայց միայն ի խաչն Տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի»:

Շնորհք, սէր եւ խաղաղութիւն ընդ Ձեզ եւ ընդ ամենեւեանս. ամէն:

ԳԱՐԵԳԻՆ Բ. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ
ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՈՑ

